

der ogsaa givet Anvisning paa Tillægslaan til Bygningernes Forøgelse, d. v. s. til Lade- og Staldbygninger.

Hermed tror jeg at have sagt det væsentligste. Jeg skal gerne anbefale Lovforslaget til saa hurtig Fremme som muligt, thi bliver det ikke til Lov nu, vil der jo komme en Standsning i Udlaansvirksomheden, idet Forarbejderne for de Laan, der skal gives i det kommende Aar, skal gøres i Sommer. Hermed skal jeg anbefale Lovforslaget.

Rottbøll: Da de ærede tidligere Talere saa indgaaende har omtalt Lovforslagets Enkeltheder og de Ændringer, der er foretagne i Folketinget, skal jeg ikke komme langt ind herpaa. Jeg skal udtale, at min Gruppe har Sympati for Loven, uagtet vi ikke er blinde for den Risiko, som Staten løber, og som efter Behandlingen i Folketinget efter min Mening er noget større end den, Staten tidligere løb. Det er ganske klart, at det ringe Tab, som er lidt paa denne Lov i de tidligere Aar, i det væsentlige skyldes den Omstændighed, at Konjunkturerne har været i stadig Stigning. Men at Konjunkturerne ikke vil blive ved at være i Stigning, er vel lige saa givet, og saa vidt jeg hørte, oplyste ogsaa en æret Taler under Behandlingen af en af de foregaaende Sager paa Dagsordenen i Dag, at Husmandskreditforeningerne i de sidste Aar havde haft ret betydelige Tab. Dette kunde jo tyde paa, at Stillingen ikke er saa god nu, som den har været tidligere, heller ikke for Statshusmandshusene. Det er vel ogsaa givet, at man maa ind paa andre Veje til at hjælpe Husmændene til Jord end den, der nu er slaaet ind paa. Man kunde tænke sig at gaa til Statsfæste eller andre Former — Statsfæste maatte dog, vil jeg antage, være af den Art, at det kunde føre til Selveje. Men herom vil rimeligvis den nedsatte Landbokommission bringe Forslag, enten i den ene eller den anden Retning. Saa meget tror jeg, at man fra alle Sider er enig om, at Lovgivningen paa dette Omraade ikke i det lange Løb kan føres videre ad det Spor, som man nu er inde paa. Det kunde vel være sket, hvis der i det hele taget fra deres Side, som denne Lovgivning egentlig skulde gavne, var blevet set paa den med Sympati. Men dette er, som ogsaa den ærede foregaaende Taler bemærkede, jo slet ikke Tilfældet. Der er i Virkeligheden en ret udbredt Misfornøjelse med denne Maade at løse Spørgsmaalet paa, og den kom

meget stærkt til Orde nede i Folketinget, ogsaa i dettes Udvalg. Baade fra socialdemokratisk og radikal Side er det stærkt gjort gældende, at dette maa være noget ganske midlertidigt, og man har fra Husmændenes Side opstillet ganske andre Krav. En æret Taler i Folketinget udtalte saaledes, at de danske Husmænd vil kræve, at „Staten ikke direkte lider Tab paa den enkelte, og at Virkningerne af denne Lovgivning ikke skader andre Statsborgere, der ikke er økonomisk bedre stillede end de, der kommer ind under Lovens Bestemmelser“. Dette er en lidt mærkelig Udtalelse, for saa vidt som man ikke der undtager de Statsborgere, der er økonomisk bedre stillede — Lovgivningen maa ikke skade de Statsborgere, „der ikke er økonomisk bedre stillede end de, der kommer ind under Loven“, de andre holder den paagældende Taler ikke sin Haand over. Dette er ret betegnende for det Syn, som Georgeisterne i det hele taget har paa Forholdene, og det er for øvrigt ogsaa gjort gældende af en radikal Minister, som i sin Tid var Medlem af en radikal Kommission, som var nedsat til at tage Jordspørgsmaalet under Overvejelse. I sin Betænkning siger denne angaaende dette Punkt følgende, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal oplæse: „Imidlertid, Omsorgen for kapitalistiske Interesser er, som Georgeisterne ynder at udtrykke det, ikke deres Sag, og det forstyrrer ikke deres Glæde over at kunne lette Adgangen til Jord, at den lette Adgang nærmest synes at maatte bero paa Grundværdiskattens ubestridelige Evne til at tvinge Jordejere bort fra deres Besiddelser. Hvor mange *forhenværende Jordejere* der heraf vilde opstaa og Virkningerne heraf, synes ikke at interessere Systemets Forkæmpere.“ De Udtalelser, der er faldet i Folketinget, tyder heller ikke i synderlig Grad paa, at det interesserer Systemets Forkæmpere. Det Krav, som er stillet paa Husmændenes Program er: „Folkets Ret til Fædrelandets Jord befæstes og udvides. Da Grundenes Værdi saavel i By som paa Land skyldes Samfundets Liv og Virksomhed, bør Bestræbelserne gaa i Retning af at inddrage de samfundsskabte Grundværdier til offentlig Eje gennem en Grundskyld“. Hvorledes man „befæster og udvider Folkets Ret til Fædrelandets Jord“, er ikke nærmere angivet, men Meningen er jo den, at Jorden — det, der kaldes „de samfundsskabte Grundværdier“, maa jo være Jorden — skal inddrages til offentligt Eje. Det er